

У парткомі ОДУ

ВАЖЛИВІ ПИТАННЯ

На черговому засіданні партійного комітету розглянуто ряд питань, серед яких були і питання про виконання колективом механіко-математичного факультету постанови ЦК КП України від 3 червня 1970 р. «Про дальше підготовку в республіці науково-дослідних кадрів через аспірантуру», питання про роботу колективу геолого-географічного факультету по підготовці прийманих студентів на перший курс 1974—1975 навчального року та інформація В. Москаленко про стан художньої самодіяльності й підготовку до проведення університет-

ського районного та міського оглядув 1974 р.

ПРО УСПІХИ ГОВОРІТИ РАНО

За останні 3 роки на механіко-математичному факультеті ведеться певна робота з аспірантами. Про це свідчить достроковий захист дисертацій тт. Ніколайчука, Чернецьким, Кравченко, Вasilевським (керівник професор Г. Літвинчук), Колядою (керівник — доцент Е. Стороженко). П'ять аспірантів захистили дисертації в строк.

Аспіранти є на факультеті активними учасниками життя колективу. Вони беруть участь у роботі наукових семінарів, проводять практичні заняття, а деякі і читають лекції з окремих розділів загальних курсів.

Та не все гаразд з підготовкою кадрів через аспірантуру на факультеті. Не виконується план прийому по кафедрах теоретичної механіки (завідуючий кафедрою В. Плотников), недостатній зв'язок кафедр з випускниками минулых років як потенціальними аспірантами. Є ще аспіранти, які

не завершують своєчасно роботу над дисертаціями та ряд інших.

ТУРБОТА ПРО ЗАВТРАШНІХ СТУДЕНТІВ

Як повідомляє з другого питання в. о. декана геолого-географічного факультету О. І. Полоса, партійна організація, вчена рада, деканат, кафедри, громадські організації геолого-географічного факультету почали підготовку до прийому студентів на перший курс. Проведено

географічну вікторину й день відчинених дверей для випускників шкіл. Викладачі факультету відвіджали в окремі райони області з агітаційною метою.

Однак, як було відзначено, кафедри не проявляють належної активності в популяризації географічної та геологічної наук на виробництвах, у військових частинах та в тих організаціях, з якими факультет зв'язаний господарською тематикою. Слабко допомагає в цій справі комсомольська організація.

З усіх питань партійний комітет прийняв відповідні рішення.

ДРУГА ПРОФЕСІЯ СПЕЦІАЛІСТА

НАРАДА З ПИТАНЬ ФГП

Вже майже рік працює факультет громадських професій. Він дає студентам навички для роботи у різних галузях громадського життя. На відділеннях готуються лектори-пропагандисти, громадські кореспонденти газет, керівники гуртків художньої самодіяльності, санінструктори і спортивні судді, комсомольські активісти. Нешодівно відкрито й нові відділення, на яких слухачі одержують знання з різних галузей естетики.

Друга професія має допомогти майбутньому спеціалістові у роботі, прищепити смак до організації гуртків у школі, на підприємствах, до участі у громадському житті взагалі.

Крім того, ФГП значно ширше кругозір, збагачує людину новими знаннями, розвиває його здібності як організатора й «споживника» духовних цінностей, що конче потрібно спрощенню спеціалістові завтрашнього дня.

Виходячи з цих великих завдань, в університеті приділяють значну увагу ФГП. Минувого тижня деканат ФГП, керівники відділень, відповідальні за ГПП факультетів, а також заступники деканів зібралися на нараду. Присутні обговорили питання розвитку й удосконалення учебового процесу на ФГП, підбили деякі підсумки роботи за семестр, обговорили проблеми ГПП у зв'язку з навчанням студентів на відділеннях ФГП.

На нараді виступив проректор університету І. О. Середа.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XXXIX

№ 6 (1142)

15 ЛЮТОГО 1974 р.

Ціна 2 коп.

Сесія—особис-
тий звіт за
семестр,
старт визнача-
льного року
п'тирічки

ПОЗАДУ безсонні ночі підготовки, «штурми» конспектів та підручників — словом, звичайне все те, що передує іспитам. Сьогодні — екзамен. Звіт перед Батьківщиною, перед товаришами, перед самим собою.

Другокурсники юридичного факультету — вже досвідчені «бійці» екзаменаційних «битв». Та сьогодні, на порозі чергового іспиту — трохи хвилюються. І саме тут,

першої групи Володя Архипов — мов полководець перед боєм, оглядаючи вишикуваних бійців... Як завжди, безтурботна посмішка уквітчує круглицю Сашка Журавля... Про щось стиха перемовляються дві Наташі — Мусич і Юркевич...

...Статистика — нецікава наука? Саме першій групі випала на года довести, що це зовсім не так, що юристу знання теорії ста-

ло? Вам може заперечити Олександр Стручковський, якому доля «підсунула» саме білет під номером «13», — в його заліковій книжці — «відмінно».

Екзаменатор — старший викладач кафедри цивільного права, Григорій Борисівна Колісниченко... Групою задоволена: не підвели, показали добре результати. Та цього потрібно було й сподіватися, адже сумінно працювали

то мовиться, у всеозброєнні. А як справи у інших групах? Історія держави і права УРСР — іспит саме з цього предмету приймає у студентів другої групи доцент В. П. Вашенко. В аудиторії панує така тиша, що чути як шерехотять пера по паперу. Та ось її порушують чіткі, змістовні відповіді. Кілька додаткових питань — і екзаменатор із задоволенням виставляє Юрія Полянському в залікову книжку — «відмінно».

Один за одним, сяючи щасливими посмішками виходять Віктор Дръомін, Сергій Бритченко... «Ну, як?» — кидаються до них товариши. У відповідь — розчіпирена п'ятірня — «відмінно».

Третя група складала екзамен з державного права СРСР доктору юридичних наук Л. М. Стрельцову. І тут — результати добрі.

На комсомольських зборах, що відбуваються в січні, комсомольці юрфаку взяли зобов'язання: скласти екзамени лише на «добре» і «відмінно», не здаючи тих висот, що були взяті в минулому семестрі. І вже перші підсумки екзаменаційної сесії показують, що студенти-юристи слідали свого дотримують.

Б. АРКАДЬЄВ.

ПЕРЕД ЧЕРГОВИМ ІСПИТОМ НА ЮРИДИЧНОМУ

в очікуванні біля дверей аудиторії, яскраво проявляються характери. Востаннє переглядає конспект Анатолій Докаленко. Фотокореспондент курсового «Дзеркальчика» Ваня Корой чатує з «ФЕДом» біля дверей на тих «щастильчиків», в залікових книжках яких з'являється «відмінно» й «добре»... З олімпійським спокоєм прогулюється коридором староста

тистичної науки так же потрібно, скажімо, знання кримінального чи цивільного права. З 21 чоловіка, що складали екзамен з судової статистики, 16 — «відмінно» і лише п'ять — «добре». Відмінні знання показали Валентина Гавриленко, Наташа Потапенко, Юрій Жайворонок, Любка Кулеба, Дмитро Живчик та інші.

«Тринадцять» — нещасливе число, щоб до екзамену підійти, як-

ПРЕС-СЛУЖБА „ЗНК“

1. Іспит з атомної фізики у третьокурсників фізфаку.

2. Ще одне питання студенту Трофіменку дає старший викладач В. В. Зотов.

Фото О. ЛЕВІТА.

СЕСІЯ КРОКУЄ ПО ФАКУЛЬ- ТЕТАХ

УСПІХ ТРЕТЬОКУРСНИКІВ

Уже на фініші сесія. Сьогодні, коли виходить наш номер, є курси, студенти яких вже закінчили складання іспитів зимової екзаменаційної сесії. Але до виходу газети, за 2—3 дні, ще основна маса студентства хвилювалась, чекаючи своєї черги біля дверей аудиторій чи готовувчись до іспиту.

Залишавша ще один іспит і в істориків-третьокурсників. Два було позду. Чому саме нас зацікавив цей курс? Очевидно, не секрет. Адже цікавить завжди щось особливе. Цікавим тут було те, що, проглянувши графік складання іспитів, око не вловило жодної незадовільної оцінки. Треба було добре приглянутись, щоб

побачити і «задовільно», бо з усього числа студентів, що складали іспити, тільки у двох з однієї дисципліни було по «задовільно». Що ж, такі успіхи — неабияке досягнення курсу.

Треба сказати, що були й студенти, які закінчили складання сесії. Серед таких і Н. Непом'янта С. Шеневська. Дівчата склали три іспити тільки на «відмінно».

Серед тих, хто два іспити склав на «відмінно», — Ю. Белоенко К. Григор'єв, Т. Донченко, О. Курдяшова, В. Доценко, Л. Почекаєва, В. Сафонов та інші. Всього 14 осіб.

Результати непогані

За результатами попередньої сесії четвертакурсники хімічного факультету складають іспити непогано. Більшість студентів мають відмінні та добре оцінки, особливо це стосується груп, що спе-

циалізуються з органічної хімії, колоїдної та аналітичної.

З чотирьох іспитів (сесія ще не закінчилася) всі відмінні оцінки мають О. Писарева, М. Горіна, В. Кожевнікова. Одну «добре» от-

римала Т. Тетеріна. Непогані результати її в інших студентів цього курсу. З усього видно, що четвертакурсники думають скласти всі іспити якнайкраще, адже їм, старшокурсникам, треба бути прикладом для своїх молодших товаришів — першокурсників, яким нелегко було на іспитах.

НЕ ТОДІ КОНЯ СІДЛАТИ...

Сесія — важливий період у житті всього радянського студентства. Це не тільки оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» в залікових книжках, відомостях, журналах. Це, в першу чергу, наш звіт перед своєю совістю, народом, державою. Адже саме в цей час ми показуємо свое ставлення до нашого найважливішого завдання — вчитися. Саме сесія засвідчує, в якій мірі студент засвоїв матеріал, якого спеціаліста має одержати народне господарство. Вже тепер ми можемо судити, як студент працював на протязі семестру.

І тут мені згадалося народне прислів'я, яке прийшло до нас із сивої давнини: «Не тоді коня сідлати, коли на нього сідати». І дійсно, для успішного складання сесії потрібна постійна робота протягом всього семестру.

Виникає питання: «А що зроблено комсомольським бюро факультету для того, щоб сесія пройшла успішно?».

Перерахувати все дуже важко, дент І курсу, член комсомольсь-

тому я хочу звернути увагу на головне — підсумки атестацій в лотаріях, у заліковій книжці групах, на курсах. Це — бойові листки, «Бліскавки». Це і засідання комсомольських бюро факультету і курсів з питань учебової роботи, і комсомольські збори на курсах, факультеті, які пройшли у грудні минулого року. Дієвим засобом у боротьбі за високу успішність стали заслухування персональних справ відстаючих комсомольців на засіданні бюро курсів, факультету.

Вже стало аксіомою, що комсомольці, які беруть активну участь у громадському житті факультету, відмінно вчаться, показуючи власний приклад у сумільному ставленні до свого головного обов'язку.

Як не згадати добрим словом комсомора IV курсу Тетяну Рижило, Анатолія Чебаненка, який влітку прокладав дорогу в глухій сибірській тайзі у складі СБЗ

«Чорноморець-73». Радує нас сту-

денти факультету Віктор Золотарьов, у заліковій книжці якого можна прочитати лише слова: «відмінно», «відмінно»... На «відмінно» склали сесію члени бюро факультету Олена Міхі, Тамара Шепелева, комсорт III курсу Людмила Кузьміна.

Хоча підсумки сесії ще не підведено, проте вже зараз можна зробити цілий ряд висновків, які дозволяють врахувати у нашій наступній роботі.

Без сумніву, не все «гладко» у роботі навчального сектора комсомольського бюро нашого факультету. Багато ще у нас є роботи. Та вже можна сказати: свою сесію комсомольці фізичного факультету присвячують XVII з'їзу ВЛКСМ і XXII з'їзу ЛКСМ України. І це — запорука наших успіхів.

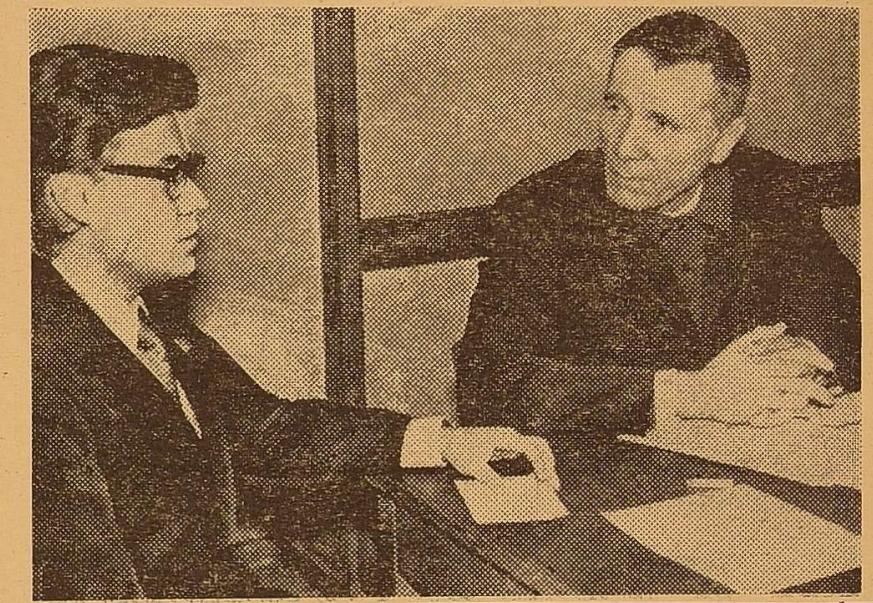
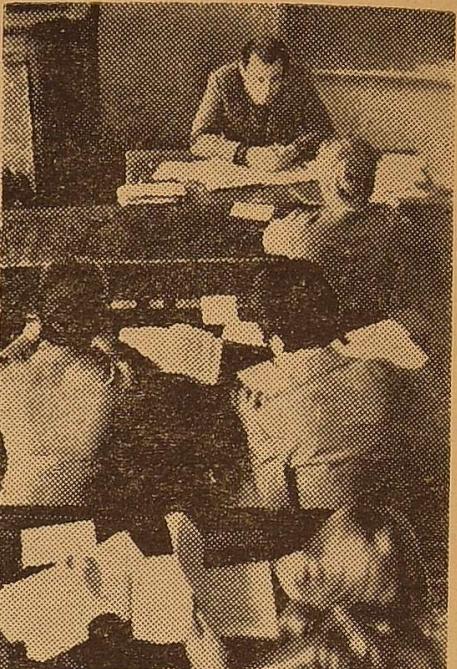
О. ДЕМ'ЯНЧУК,
секретар комсомольського бюро
фізфаку.

ПРЕС- СЛУЖБА «ЗНК»

Екзамен з історії у студентів третього курсу геофаку. На відмінно відповідає студентка Наталія Макогон. Іспит приймає кандидат філософських наук А. М. Аценко.

Іспит з теоретичної граматики у студентів IV курсу факультету РГФ. Відповідає студент Юрій Чорножук.

Фото О. ЛЕВІТА.

Виповнюється 150 років з дня народження видатного російського педагога К. Д. Ушинського, який увійшов в історію вітчизняної науки й культури як основоположник російської педагогічної науки і народної школи.

Цій визначній даті присвячена республіканська конференція. У ній візьмуть участь відомі вчені — працівники АПН СРСР, Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР, Науково-дослідного інституту психології УРСР, представники ряду університетів і педагогічних вузів України.

З доповідями і повідомленнями виступлять вчені нашого університету — професор Д. Г. Елькін, доценти І. І. Кобиляцький, В. Т. Руженіков, Г. П. Гребінна.

Про проблеми педагогіки вищої школи, порушенні у роботах видатного вченого, розповідає завідуючий кафедрою педагогіки нашого університету І. І. Кобиляцький.

означає, що й навчальні плани, і навчальні програми, а також зміст підручної літератури і зміст лекцій і практичних занять мають розроблятися не лише з урахуванням розвитку самої науки, а й з обов'язковою орієнтацією на розв'язання конкретних педагогічних завдань — кого ми готуємо і для чого. А це означає, що в навчальному процесі, у його змістові та у його напрямі, а також у його організації і методах навчання міститься вирішальні можливості для всеобщого формування моло-

дітів університеті. Педагогічно неможливим і шкідливим було намагання викладати студентам формальні відомості, що є у підручній літературі і розріховані лише на пам'ять студента.

К. Д. Ушинський одстоював право професора скрочувати програму за рахунок внесення на самостійні опрацювання формального матеріалу й поглиблювати курс «дійсно вчену розробкою фактів, дійсним процесом наукових досліджень».

К. Д. Ушинський, говорячи про

стійне оновлення наукових знань, дослідництво у науці; другий — педагогічне удосконалення. Лише за таких умов викладач, діставши професорське звання, не буде «спочивати на лаврах».

Ще одна цікава думка К. Д. Ушинського про зв'язок університетів з гімназіями. Вченій вважав, що постійні зв'язки з гімназією і підвищення вимог до атестації випускників гімназій, дали б можливість звільнити випускників гімназій від вступних екзаменів в університет.

У нас тепер поступово зростає роль середньої школи у визначені життєвого шляху своїх вихованців і їх підготовці до про-довження навчання. Враховується середній бал шкільних оцінок, більшою вагою набирає шкільна ха-

рактеристика-рекомендація. Але це тільки початок, і тут ще є багато резервів удосконалення системи підготовки і відбору моло-

ді на навчання у вищій школі. І, нарешті, про роль особи вченого-педагога у навчальному процесі вищої школи. К. Д. Ушинський вважав, що справжню творчу ат-

мосферу створюють у навчальному закладі не режим і розрахунок, а самі люди, що там працюють. Від їх наукової і педагогічної май-

стерності, від їх розуміння своїх завдань і від їх повної віддачі заслугам, справі навчання і виховання студентів залежить успіх у підготовці

студентів. Великого значення надавав К. Д. Ушинський викладацькій майстерності вченого. Він визна-

вав цю майстерність, як поетич-но-педагогічну усну творчість — творчість гнучкій і мобільної, яка не може бути обмеженою якимись стадими розробками. Головне в лекції чи в іншому занятті — науково-педагогічна мета, і її слід підкорити організацію і методику заняття.

Але для підтримання такої творчості, вважав К. Д. Ушинський, потрібне постійне удосконалення викладача чи професора. І це удосконалення має, за Ушинським, два аспекти: перший — по-

К. Д. Ушинський та педагогіка вищої школи

Педагогічні ідеї великого вченого К. Д. Ушинського, викладені в працях «Людина як предмет виховання», «Про народність у суспільному вихованні», «Про користь педагогічної літератури», «Проект учительської семінарії», «Три елементи школи» та багатьох інших творах, складають основу його поглядів на навчання і освіту народу й на роль учителя і педагога у навчальному процесі.

Але вважалося, що К. Д. Ушинський приділяв увагу лише проблемам шкільної педагогіки і що його не цікавили питання вищої освіти. Вірно, що К. Д. Ушинський присвятив свої праці головним чином шкільним проблемам. Але загальнopedагогічні принципи, розроблені вченим, мають суттєве значення для наукової організації навчального процесу на будь-якому рівні — у звичайній і у вищій школі. Крім того, К. Д. Ушинський залишив нам багато своїх міркувань, що беспосередньо стосуються педагогики вищої школи.

Зупинимось на деяких з них. К. Д. Ушинський, висловлюючи своє ставлення до вивчення науки,

рішуче наполягав на необхідності педагогічного розумного поєднання теорії і практики. Передусім, потрібно оволодівати науковою системою знань і надавати циму вивчення загальні життєві напрямки, але не зводити зв'язок з практикою до звичайного ремісництва, бо де втрачаються «закони розуму» і залишаються лише «правила, поради», там вже немає науки. Слід практику підносити до сучасної теорії, а не теорію спрощувати і підганяти до застарілої практики.

У наш час, коли наука стала виробничою силою і коли ми го- туємо фахівця, здатного впроваджувати сучасну науку у практику, щоб викладати студентам все, що й основне завдання університету — утримувати рівень науки і освіти на рівні розвитку науки і поширювати науку і освіту серед народу. Досить актуально зустріти вимога в наш час, коли на університеті покладена роль наукових і чистово-методичних центрів вищої освіти.

Водночас К. Д. Ушинський вже тоді бачив, що розвиток науки випереджає можливості навчально-

го процесу в університеті, а тому й основне завдання університету — підтримати навчання університету — утримувати рівень науки і освіти на рівні розвитку науки і перспективу її розвитку і виховувати у студентів потребу працювати самостійно, навчити користуватись джерелами і методикою розвитку науки. І тепер, коли науково-технічна революція вимагає гнучкої системи у підготовці кадрів, підтримати навчання університету — утримувати рівень науки і освіти на рівні розвитку науки і перспективу її розвитку і виховувати у студентів потребу працювати самостійно, навчити користуватись джерелами і методикою розвитку науки. І тепер, коли науково-технічна революція вимагає гнучкої

творчості і самостійності професора в навчальному процесі, водночас вважав за необхідне, щоб професор мав чітко розроблену програму і план своїх лекцій, схвалених факультетською ради, а також конкретну програму завдань студентам для самостійної розробки і опрацювання. Лише за таких умов професор не буде повторювати елементарних речей у своїх лекціях, а студенти, го- туєчись до екзамену, не будуть обмежуватися «професорськими зошитами».

Великого значення надавав К. Д. Ушинський викладацькій майстерності вченого. Він визна-

вав цю майстерність, як поетич-

но-педагогічну усну творчість —

творчість гнучкій і мобільної, яка

не може бути обмеженою якимись

МЕРИДІАН ДРУЖБИ ОДИН ДЕНЬ В „МАЯКУ“

Все більшою популярністю користується у студентів-іноземців, що навчаються у вузах та технікумах Одеси, інтернаціональний табір відпочинку, створений на базі будинку відпочинку «Маяк». Збільшується кількість бажаючих відпочинку в цьому чудовому таборі, в затишному куточку поблизу моря. І не тільки вітка. Адже і взимку можна дихати на повні груди морським повітрям, відвідувати цікаві екскурсії, спечати на диспетчерах, в запеклій боротьбі виборювати звання найсильнішого з настільного тенісу, шахів, шашок. Ось чому, незважаючи на те, що в більшості учбових закладів міста ще йшла сесія, цього року до інтернатури «Маяк» приїхало понад 100 студентів з 23 країн світу.

Відповідальні завдання стояло перед керівництвом табору, призначеною ректоратом та парткомом нашого університету, що є вузом-організатором відпочинку студентів-іноземців. Адже треба було залучити до активної участі в житті табору всіх: і тих, в кого сесія позаду, і тих, хто тільки-но розпочав складати її. Це вдалося зробити завдяки настінній програмі, що чекала на відпочиваючих.

Візьмемо, скажімо, один день з двадцяти чотирьох, що працювали відпочинку. Взичайний день — 5 лютого, вівторок. Ще тільки піднялося сонечко, а група в'єтнамців вже пішла на прогулку вздовж моря. А незабаром гомінка різноманітна торба пішла до ідалі.

Після сніданку починається «матч віку» з настільного тенісу Студенти-іноземці («збірна всього світу») зустрічаються з радянськими відпочиваючими. Перемагає збірна всього світу і, звичайно ж, дружба.

А для тих, кого приваблюють шахи чи шашки, майстер спорту СРСР з шахів т. Попов дає сеанс однотасчної гри з шахів та шашок на 10 дошках. Тут аматори поступаються майстрові на всіх дошках, щоправда, вчинивши йому справжній опір.

Тільки-но відібрали спортивна двобої, а в гості до студентів-іноземців приїхали з концертом художньої самодіяльності студенти з Шрі Ланка. Концерт пройшов з величним успіхом, в дружній обстановці.

В телевізійному залі — теоретичний семінар «За мир проти імперіалізму і війни». Його дуже добре підготувала інтеррада табору і вдало провели доценти університету Р. А. Личковський та Г. О. Фролова. З цікавими розповідями про боротьбу народів своїх країн за мир, проти імперіалізму виступили студенти з Чілі та Куби, РЮВ та ДРВ, Бангладеш та Сомалі.

Інтеррада постійно відгукується на всі знамені події, що відбуваються зараз у світі. І ось вже підготовлений фото-монтаж «СРСР—Куба: дружба, солідарність, співробітництво». З'являється також «свіжењень» номер газети «Глобус», в якій цього разу виступають зі статтями кубинець Рене Толедо (ОДУ), в'єтнамець Буй Туан Куат (ОДУ), афганець Мухамед Садек (ОПІ).

А ввечері студенти-іноземці разом з радянськими відпочиваючими беруть участь у великому концерти художньої самодіяльності. Довго не відхищають оплески після виступів студента ОДУ Нгуен Ману Тхака (ДРВ) та студента ОІМФУ Хорхе Пальмаса (Куба).

Закінчуються напруженій день. Давно вже всі сплять. І тільки в «штабі» робочий день продовжується. Начальник штабу кандидат історичних наук, викладач кафедри історії КПРС В. В. Аніщук та його заступник методист деканату по роботі з іноземцями Б. М. Смирнов разом з комсомольцями-активістами — студентами юрфаку Миколою Гладенком та Іваном Мельником підбивають підсумки минулого дня, коректують план на наступний день.

Л. ШЕЛЕСТОВИЧ,
викладач.

В ішовноса 250 років з дня заснування Академії наук СРСР. ЦК КПРС у зв'язку з цим прийняв Постанову «Про 250-річний ювілей Академії наук СРСР», в якій відмічається, що створення Академії наук є величезною подією в історії розвитку науки, освіти й культури нашої країни. Академія наук на протязі всієї своєї історії об'єднувала навколо себе відомих учених, з іменами яких пов'язані наукові досягнення і створення нових напрямків в науці.

Різними були умови і діяльність Академії до і після Жовтневої революції. З перемогою Жовтня радянський уряд і особисто В. І. Ленін приділяли велику увагу Академії наук, її розвитку, умовам праці й побуту вчених. Діяльність Академії

вийшла книга «Академия наук СССР». Це видання знайомить нас з історією Академії наук по періодах, починаючи з організації і створення Академії в XVIII ст. і до 1967 року.

У розділі «Із історії Академії наук СРСР» відмічено, що заснування АН тісно пов'язане з реформами, які здійснилися в Росії на початку XVIII століття, часів реформ Петра I. З 1742 року в Академії трудиться великий М. В. Ломоносов. Його приход в Академію дав їй новий імпульс у розвитку міжнародних зв'язків, у рості її міжнародного значення і авторитету. У післяломоносівській період в Академії працювали відомі учени С. Я. Румовський, І. І. Лельохін ін. Розширується сфера експедиційної діяльності Академії, її видавницька діяльність, її міжнародні зв'язки

«Академия наук СССР — штаб советської науки».

У вступі до цієї книги сказа-

Шлях Академії наук СРСР за радянський період — це шлях напруженії праці й великих звершень. Названа монографія відображає діяльність Академії наук, починаючи з 1917 року.

У розділі, присвяченому першому року діяльності Академії, розкрита величезна роль В. І. Леніна у заснуванні й організації радянської науки і її штабу — Академії наук, перебудови її діяльності, висвітлені основні напрямки діяльності.

Період 1925—1941 рр. висвітлений у розділі «За победу соціалізма». Діяльність Академії наук у роки Великої Вітчизняної війни відображені у розділі «Наука — фронт». Післявоєнний період 1946—1966 рр. названий «Нові горизонти» і розповідає про діяльність Академії по ліквідації наслідків війни, про розширення фронту наукових досліджень, діяльність наукових центрів, роль науки в технічному прогресі й ін.

У розділі «Академия наук в період комуністичного створення» відмічено, що в Програмі нашої партії сказано, що справа честі радянських учених закріпили за радянською наукою завойовані передові позиції у важливих галузях знань і вести вперед у світовій науці з всіх основних напрямків.

У книзі розкрита роль Постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР з питань радянської науки, висвітлена роль науки як безпосередньої продуктивної сили суспільства.

Окремо в книзі висвітлені питання наукових кадрів і матеріальної бази науки, створення і організація Сибірського відділення АН СРСР, видавницька діяльність Академії наук.

Широко представлена роль Академії наук як поборника дружніх взаємовідношень з ученими всіх країн, участі радянських учених у міжнародних наукових конкурсах, симпозіумах, конференціях.

Діяльність Академії наук, її 250-річному ювілею присвячено чимало книг і статей в періодичному друкі. Ювілею Академії наук СРСР присвячена виставка, яка організована у науковій бібліотеці ОДУ.

В. ТЕРЛЕЦЬКА.

для мира живущих осталась
Немногосложная память:
чувствовал, мысли,
страдал...

Із Одеси Гольц-Міller поїхав до батьків у Мінськ. Потім жив у Петербурзі. В 1869 році з нього

було знято поліцейський нагляд. У квітні 1869 року Гольц-Міller знову приїхав до Одеси. Саме в цей час по Росії прокотилася хвиля студентських заворушень. Невідомо було і в Новоросійському університеті. Багато студентів були виключені, багато пішли до домашньому арешту. Був під домашнім арештом і Южаков, до якого приїхав Гольц-Міller. Він зразу ж був узятий під нагляд поліції і через два місяці висланний з Одеси в Орел, бо був помічений в співанні недозволених пісень». «В це коротке наше побачення наш поет зберігав байдарість і сміливість, які зникли в нього в 1865—1867 роках», — писав Южаков.

Більше поет в Одесу не повертається: попереду в нього залишився тільки один рік життя.

О. МАРЦЕНЮК.

АКАДЕМІЇ НАУК СРСР — 250 РОКІВ

ПРОДУКТИВНА СИЛА СУСПІЛЬСТВА

мії наук затверджує переваги соціалізму, який відкрив безмежні можливості для творчості, наукового пошуку і служіння ідеалам комунізму й миру.

Радянська наука знаходиться на передових рубежах світової науки, широкі її міжнародні зв'язки. Академія наук постійно відчуває увагу, турботу й підтримку з боку партії, її ЦК, з боку всього народу. ЦК КПРС ухвалив широко відмінити 250-річний ювілей АН СРСР як огляд дослідження радянської науки, провести ювілейні сесії, конференції, святкові (урочисті) засідання й ін.

Діяльність Академії наук в різних історичних умовах, житті й діяльності її великих вчених, в наукових школах, окремих напрямках присвячені праці, книги, статті.

Багата література, присвячена діяльності Академії наук СРСР, зібрана і у фондах нашої наукової бібліотеки.

У 1968 р. у видавництві «Нау-

ки. У наступний час в історії Академії були періоди більшої і меншої інтенсивності.

Велика Жовтнева соціалістична революція значно розширила горизонти науки. Нова держава відводила почесне місце науці. В. І. Ленін неодноразово підريسував, що пролетарська революція поставила всі засвоювання науки й культури на службу народові. Перші заходи радянського уряду були спрямовані на піднесення наукової роботи, розширення її діяльності. У книзі висвітлені різні сторони діяльності АН.

У розділі «Структура Академии наук СССР» висвітлюється: порядок виборів у члені Академії, права її об'язки членів Академії, описані відділення, філії, інститути Академії й ін. Окремий розділ висвітлює питання планування й фінансування діяльності Академії наук.

Випуск наукової літератури — одна із важливих функцій Академії й ці питання висвітлені у

но, що 28 січня 1724 р. Петро І видав наказ, у якому відмічено: «Учинити Академію, в которой

бы учились и языкам, также против чим наукам и знатным художествам и переводили б книги». Так народилась Академія, яка стала колискою вітчизняної науки. За роки дореволюційного існування і понад півстоліття Радянської влади Академія подарувала людству чимало цінних відкриттів, які ввійшли в історію світової науки.

Успіхи дореволюційної Академії наук довели правильність утверждження великого Ломоносова про те, що «может собственных Платонов и быстрых разумом Невтонов российская земля рождать».

Соціалістичний лад відкрив неможливості для розвитку науки. У тезах ЦК КПРС «50 років Великої Жовтневої соціалістичної революції» сказано, що з перших років Радянської влади наука стала загальнодержавною справою, предметом постійної турботи партії й народу.

Олександра було критичним. Ось уже другий день до нього не повертається свідомість. Гольц-Міller відчував, що не може кинути брата, який лежав у лікарні. Ale візит до генерал-ад'ютанта нічого не дав. Завтра він повинен виїхати. Що робити...

Олександра гуляв вітер. Він стукає у віно, завіяв у дворах, рвав на шматки афіші й зривав з дерев колючий сніговий пил. Безлюдний бульвар холонув під його диханням. А Гольц-Міller не відчував холоду. Він вирішив залишитись, незважаючи ні на що. Він ішов до брата. Він не зінав, що Олександра не стало...

«Комуна» одночасно проводжала на заслання Гольц-Міllera-старшого й хоронила молодшого. Як згадує С. Южаков, поет-демократ написав в ці дні епітафію на смерть брата, яка завершила одеський період творчості Івана Гольц-Міllera:

Тихая жизнь закатилась
бесшумно звездо падучей
В темное вечности море
атом конечный ушел,
И от исчезнувшей формы

відповідальність покласти на неї. Тоді буде діло. До речі, і газета, мабуть, буде потрапити до читача у день виходу, а не через три дні, як буває зараз.

А поки що нема до кого звертатися (протягом довгого часу) з претензіями. Претензії ж, зрозуміло, великі. Тільки редакція не одержала у січні журнали «Журналіст», «Студенческий меридіан», чотири номери (з п'яти) «Літературної газети», багато інших примірників. А про

«Календарь знаменательных дат» й говорить набридо. Адже бачили його й у минулому році два-три рази. Але як він по-трійній!

Валіється біля охоронця безпритульної пошти. Підходить, будь л

РЕКТОРАТ, ПАРТКОМ, КОМИТЕТ ЛКСМУ,
ПРОФКОМ ТА СТУДЕНТСЬКИЙ КЛУБ ОГО-
ЛОШУЮТЬ
У БЕРЕЗНІ — КВІТНІ 1974 РОКУ

ОГЛЯД-КОНКУРС ХУДОЖНОЇ САМОДІЯЛЬНОСТІ ТА КУЛЬ- ТУРНО-МАСОВОЇ РОБОТИ ФАКУЛЬТЕТІВ УНІВЕРСИТЕТУ.

ОГЛЯД-КОНКУРС МАЄ ВИЯВИТИ СТАН
КУЛЬТУРНО-МАСОВОЇ РОБОТИ НА ФАКУЛЬ-
ТЕТАХ, ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ЗДАТНОСТІ СТУ-
ДЕНТІВ ТА ЗРОСТАННЯ МАЙСТЕРНОСТІ КО-
ЛЕКТИВІВ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ХУДОЖНОЇ
САМОДІЯЛЬНОСТІ.

Стужа в Таврії

В Бериславе шириєт ветер,
Дній сырьїх виметає гіль,
Ізгібая чорні ветви
І ширия сніжну пиль.
Перекати волни серебристих
Пышно вспенені, словно
гроз.

Ветер пляшет окрест
с присвистом,
Как разбойник с великих
дорог.

Он неистово лезет в щели,
Видно, сам он продрог, як
черт.
У гостиниці так метелит
Предфевральский заялький норд!

О. ДОРОХІН.

Уильям Карлос Уильямс (США)

Ветри

Опять отвечаю трехтактному
ветру,
Который цветастые квинты
насмешки
Проносит за окнами: «Громче
играй!»
Меня ты не сможешь увлечь за
собою,
Чем дальше ты бываешься, тем
больше и больше
Я к строкам привязчив.
А ветер, как прежде,
Насмешливой музыкой в окна
стучится.

Перевод О. ДОРОХІНА.

Тишины

Тишины,
Тишины —
Деревенской, лесной,
Чтобы плыли члены
И туман был речной,
Чтоб не слишком низде,
Как рокочет мотор,
Чтоб веслом на воде
Делать легкий узор.
Чтоб зверья не стрелять
И кустов не рубить,
Но стараться — понять,
Но суметь — полюбить.

А. МИХАЙЛЕНКО.

Казкове вірання дерев

етюд

Ще вчора дерева стояли чорні
ї сумні. Вони начебто пригадували
своє вірання: спочатку зелене, а
потім жовте. Міняючи їх, вони
кожного разу ставали старшими.
Восени вони довго стояли в своєму
яскравому віранні і нікак не могли
розлущитися з ним. Але прилетів
вітер, підхопив жовте покривало,
яким вони вкривалися, й поніс їого.
І деревя засумували.

Раптом прийшла чарівниця-зима.
Як добра чародійка, одягла вона
дерева й чагарник у прозорий кри-
штал, а зверху ніжно й ласкаво
прикрила своїм біlosпіжним пухом.
Дихнув вітерець, і дерева, немовби
укітнані срібними дзвіночками, пер-
емовляються між собою і з ра-
дістю діляться враженнями про
казкове своє вірання.

Г. ПАВЛЮК,
студентка V курсу заочного
відділення філфаку.

ЗУСТРІЧ НА ПЕРЕХРЕСТІ

«Там долго ясни небеса» — сказав про наше місто Пушкін. Ця ясність одеського неба навіть осінньої, зимової доби, особлива прозорість і чистота повітря поклала свіглий відбиток на характері одесита, передвізначила його життерадісність, його гумор, його бадьорій — за всіх можливих неприємностей — настір.

Він, одесит, не випадково не любить дощу. Згадайте, хто бував у Ленінграді, які людські натовпи — з парасольками та без парасольок — продовжують ходити в дощ по Невському. Одеські вулиці одразу порожнюють в дощ і негоду. Одразу виявляється, що одеситові на вулиці в цьому випадку «ничого не надо». Він любить тільки хорошу погоду.

«Там долго ясни небеса...».

І коли вони ясні, одесита тягнуть до себе вулиці й майдани, бульвари і парки, приваблює дружне спілкування — надовго затримує товарицька розмова на вулиці...

Південне місто здавна звикло — в хорошу, підкresлюю, погоду — до такого спілкування на вулиці. Як жаль, що багато нових будинків за стандартом, від якого час відходить, будується з парадними ходами не на вулицю, а «в тил», з виходами у двір. Мабуть, це добре на півночі, але на півдні це вважається чимось чужорідним, навіть, просто неприємним. Ідеш повз один, другий, третій — на Черньомушках, навіть десятій будинок, всі вони стоять, наче відвернувшись від тебе...

Фарби Одеси — фарби півдня. Вони наче пропахли морськими вітрами. Вони напоєні ароматом південних квітів і трав. Хай про це пам'ятати вчені й художники, які зняли пошуком фарб, які звучать, і кольорової музики. Їх треба починати шукати, напевно, раніше за все під одеським небом.

Добре написав про рідне місто у чотиривірші «Сиреневий ветер» старий поет — «потоковець» Арнольд Боярський:

Как ложь, опровергаю это, —

Что ветер цвета не имеет:

Светлосиреневого цвета

В Одессе майский ветер веет¹.

* * *

На перехресті вулиць Петра Великого і Пастера, біля університету зустрічаю Валю — Валентина Окула. Ми з ним — давні знайомі — ще з середини 20-х років, коли він робив перші кроки в галузі фотопортажу. Він дружив з моїми друзями — початкуючими тоді журналістами Марком Єфетом і Аліпієм Кравцовим. Маючи намір «захопити» якнайбільше газет до сфери свого кореспондування, вони створили тоді бюро чи контору, найнявши з цією метою невеличку кімнату. Марк Єфет був «добитчиком» матеріалу, цілий день бігав в його розшуках, Ліпа Кравцов сидів у кімнаті й обробляв принесене Марком у вигляді кореспонденцій.

Я заходив до них частенько у вільну годину. Обстанозка стояла «ділові» і відволікала спітнілого над матеріалами. Ліпу особливо не доводилося. Все змінювалось, проте, коли з'являвся Валя Окул зі своїми фото, які повинні були ілюструвати статті співдружності «Єфет—Кравцов», а головне з десятком веселих історій і приказок на устах. Вичерпавши їх черговий запас, Валя брав до рук графін і, набираючи повний рот води, обрізував усі чотири, позбавлені будь-яких прикрас, стіні кімнати і не заспокоювався, поки графін не залишався порожнім.

¹ Наводимо ці неопубліковані ще рядки з люб'язного дозволу автора.

МИСТЕЦТВО ПОБРАТИМІВ

Грузинський танок виконує тан-
цювальний колектив Тбіліського
держуніверситету.

Українську пісню «Заповіт» ви-
конує хоровий колектив ТДУ.

Фото О. ЛЕВІТА.

Років нам було кожному по вісімнадцять і, напевно то-
му, здавалось нам так весело від бездумного Валіного
бешкетництва. Тому я й зараз, перейшовши через шістдесят,
з неодмінною посмішкою згадую, коли бачу Окула, ті його
водограї, під які треба було спромогтись не потрапити.

Багато років Окул був одним із «королів» одеського
фотопортажу, а з роками змінив це клопітливе заняття
на фотографічну ж роботу в поважному науковому Інституті. Але, крім фотографії в ньому жило інше велике за-
хоплення — це були вірші, поезія. Він давно писав відмінні, цілком професіональні вірші. Із задоволенням читає при-
дружній зустріці і — не друкує! Дуже самокритичний, вва-
жає їх справою аматорською і не наважується іти з ними
«по інстанціях». Здається, лише у воєнні роки він щось
публікував у армійській пресі.

Ми стіймо зараз на вуличному перехресті, і я — в
який уже раз умовлюю старого товариша піти із своїми
віршами в редакцію, до Спілки письменників, пропоную до-
помогти влаштуванню в Спілці вечора його віршів. У від-
повідь він нічого мені не обіцяє, а... читає нові вірші.

Тим часом до нас підходить професор Абба Глауберман, доктор фізико-математичних наук і директор наукового фі-
зичного інституту. Про Аббу Глаубермана можна, напевно,
писати книгу — про те, як він воював у Велику Вітчизняну, як потрапив у полон і, видавши себе за азербайджанця, уникнув поголовного розстрілу, на який прирікалися всі
військовополонені євреї, як утік потім і став партизанським
командиром у прославлений бригаді Заслонова. Я слухав
колись епопею Глаубермана, схожу, як кажуть у нас в Одесі, на тисячу і одну ніч, на «літературні суботи» в редакції
«Большевистського знамені» (як звались раніше «Знамя ком-
мунизма»), і завжди жалкую, що його розповідь не записана
на папері і не опублікована.

Але зараз явно збуджений, Глауберман, знайомий з на-
мі обома, підішов не з цими спогадами. В нього тільки-що
сталася зустріч з подіями значно дальшими в часі. Зустріч
з найраннією юністю, з хлопчачими роками.

В Одесу приїхав відомий радянський кінорежисер Гри-
горій Александров. Приїхав разом з англійським колегою
Норманом Свolloу зімнати для англійського телебачення
фільм про Ейзенштейна. І — відшукав професора Глаубер-
мана, який виявився єдиним зараз в Одесі... учасником
зйомок «Броненосця Потьомкіна».

Він грав у цьому фільмі, будучи семирічним хлопчиком,
грав на тих знаменитих сходах, що з того часу почали
звати «потьомкінськими», роль маленького хлопчика, який
гине від солдатських пострілів на очах у матері.

Радісно, здивовано дивимось ми на Аббу Глаубермана:
ось як починається трудовий шлях доктора фізико-математич-
них наук!

Нас уже троє на перехресті, що забули про все і зга-
дують далекі одеські двадцяті роки, коли до нас підходить четвертий. Цей четвертий — актор. Акторм не вдалому
дитинстві, як наш дорогий товариш фізик, а саме зараз,
сьогодні полонить серця одеситів і одеситок своєю грою.

Це — Юрій Динов, заслужений артист Української РСР,
один із провідних співаків, акторів театру музкомедії.
Та розмова з ним іде не з приводу його нової акторської
ролі. Вже так вийшло під час нашої імпровізованої літера-
турно-мистецької зустрічі на вуличному перехресті: з май-
стром фотографії говоримо про його вірші, з провідним фі-
зиком — про зіграну ним у кінофільмі роль, а актор розпо-
відає не про свою роль, а про п'есу, яку він написав.

Так, Юрій Динов написав п'есу про Пушкіна, про
одеський рік його життя і назвав її «Поема о тринацяті
місяцях». За проханням автора, я її ще до цієї зустрічі
уважно прочитав, брав участь в обговоренні на засіданні
Пушкінської комісії в Будинку вчених і тепер природно-
актор-драматург повертається до недавнього обговорення,
розвідає, як постумово (не відразу!) використав усі ко-
рисні зауваження. І найголовніша новина — беруться ста-
вити п'есу в драматичному театрі ім. Іванова².

Ми радіємо успіху Юрія Динова, але час розлучатись,
розходитись: скільки може тривати така імпровізована
зустріч? Вона лишиться, звичайно, в пам'яті всіх чотирьох
її учасників. Мені ж вона уявляється яскравим свідченням
різномінної обдарованності моїх земляків, широти їх інтересів
і творчих можливостей. Фотограф і поет. Вчений —
фізик і кіноактор. Співак і драматург!

Як не повторити слова Ростана: «Ми все под полу-
денним сонцем і з сонцем в крові рождені!».

Андрій НЕДЗІВДСЬКИЙ.

² Тепер ця п'еса іде, як відомо, з великим успіхом не
лише в Одесському, а й у ряді інших театрів країни.

В. о. редактора

В. СВІТЛИЧНИЙ.